

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za $\frac{1}{2}$ leta 3 krone, za $\frac{1}{4}$ leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Točaj LV.

V Ljubljani, 28. februvarija 1902.

List 9.

Iveri.

Vsako poslovljenje nosi na sebi senco zadnje ure.
Grof Emil Stadion.

Mož čisto več upa, nego upata otrok in mladenci; a ob enem je njegovo upanje tudi resneje — prav kakor je po leti tudi perje na drevju gosteje — a temneje.

Pravi prijatelj več prispeva do naše sreče nego 1000 nasprotnikov do naše nesreče.

Pred neznanci se kažemo jako ljubeznjive. V ožjem krogu pa dajemo duška svoji slabi volji in svoji černosti. Koliko bi bilo pač osrečenih, ko bi se vedli uprav nasprotno: namreč do domačih prijazno in ljubeznjivo, a do neznancev resno in nezaupno. Ne varali bi nas potem ne neznanci — ne domači!

Eötvös.

Župnik Alojzij Kummer.

O postu.

Postiti se pravi, zdržati se čuvstvenih vžitkov, zlasti jedi in pijače. Sv. vera uči, da je post všečen Bogu in koristen ljudem. Kajti Bog je že v stari zavezi post zapovedal, in izraelsko ljudstvo se je tudi postilo. Jezus Krist in apostoli so k postu izpodbujali z besedo, z dejanjem, z izgledom, in pobožni kristijani so se radi odzivali temu povelju. Saj pravi sv. Bernard: „Skoraj vsi se postijo do večera; kralji in knezi, duhovščina in ljudstvo, imenitni in prostaki, bogati in ubogi“. Le malo so uživali, večji del le kruh s solijo in z vodo.

Post je iz naslednjih vzrokov koristen.

a) Post pridobiva odpuščanje grehov in zasluženih kazni. Kralj David je zelo grešil, pa je po grehu ponižal s postom svojo dušo, užival pepel (žalost) kakor kruh in mešal svojo

pijačo s solzami, tako da so mu kolena oslabela od posta in mu je shušalo meso. A po tem spokornem postu je Bog uslišal njegovo prošnjo in sprejel njegovo molitev (Ps. 6.) Ninivljani so po postu dosegli odvrnenje zažuganega pokončanja. S tem soglaša sv. Ambrozij: „Le postite se, post je namreč pravna daritev, po kateri se izbrišejo grehi in se zatrejo greha zaostali zli nasledki.“ Umeje se, zakaj ima post ta zdravilni učinek. Sv. Atanazij piše: „Kakor smo bili po jedi in nepokorščini prognani z Adamom, svojim pradedom, iz raja, tako mora isti, ki se hoče vrniti v raj, to storiti s postom in pokorščino.“ Telo, zlasti usta so bila vzrok in orodje grehu: torej se more človek z Bogom le spraviti, ako telo, zlasti pa usta, postanejo orodje pokori. Sv. Cenon pravi: „Po jedi je bil Bog žaljen, a po postu se zopet potolaži.“

b) Post ukroti naslado. Kakor vsako prenasičenje vliva olja v ogenj nasladnosti, tako ga pa gasi post, kakor pravi sv. Ambrozij: „Lakota je prijateljica devištvu in sovražnica poželenju, požrešnost pa ugonobi čistost in neti razposajenost mesa.“ Post ojačuje zoper vse napade hudobnega duha. Hudobni duh vpihuje žrjavico nasladnosti v človeku ter vnema hude želje in vedno strelja s pušicami vanj. Sv. Ambrozij pravi: „Zoper sovražno kačo ne doboš močnejšega pomočka, nego je post.“ Posebno važne pa so besede sv. Atanazija: „Kaj učini post? Bolezni ozdravlja, sokrvico telesa osušuje, satana proganja, slabe misli odganja, jasnuje razum, srce očiščuje, telo posvečuje ter pred prestol Božji postavlja človeka.“

In da bi kdo ne mislil, da se pretirava, evo v tem pogledu spričevanje Kristovo v evan-

geliju. Ko so namreč učenci vprašali, kako izgnati hudobnega duha, odgovoril jim je Gospod: „Ta rod se ne izžene drugače, nego le z molitvijo in postom.“^{*)}

c) Post tudi duha pripravnega stori, da se bavi z božjimi rečmi. Zato se je Mozes 40 dni postil, preden je z Bogom na Sinajski gori govoril in od njega prejel 2 kamniti plošči Božjih postav. Tako se je tudi Krist pred začetkom odrešilnega dela 40 dni postil in premišljeval. Zato je Krist tudi hvalno omenjal svojega sprednika Ivana Krstnika, ki je bil ves zamišljen v Božje reči: „Ivan je prišel in ni niti jedel, niti pil.“ Zato so se apostoli s postom pripravljali na posvečevanje.

d) Post pospešuje čistost, čuječnost ter vse čednosti. Judita se je postila vse dni razun sabot in praznikov. Sv. Bazilij pravi: „Post je zaklad, iz katerega se zajemajo vse čednosti.“ In sv. cerkev uči v predglasju: „O Bog, ki po telesnem postu hudo spačenost zatiraš, čut in dušo dviguješ, ki krepost in plačilo podeljuješ.“^{**)} Post nam pridobiva Božje všečnosti in gotovo uslišanje. To so izkusili Izraelci za Samuela. Judite, Estere, to je izkusil Danijel in 3 tovariši. Torej je po pravici rekel sv. Ciprijan: „Ako so prijatelji Božji hoteli kaj doseči od Boga, postili so se in vstrajali v molitvi po dnevu in po noči.“ Te besede potrjuje sv. Ambrozij: „Ne čudite se, ker je Mozes v tem hipu prijel za Božjo roko (to je: Boga potolažil), ko jo je Bog obrnil zoper svoje ljudstvo: ker Elija po svoji volji nebo odpira in zapira in ker Bog Danijelu razodeva največje skrivnosti: oni vsi so pač govorili z ustmi in z jezikom, ki so bila oslabiljena od posta, a to je Bog smatral za tako hrabrost, da je uslišal vse njihove prošnje.

Župnik Alojzij Kunmer.

^{*)} Sv. Avgustin pravi: „Post dušo očiščuje, zaslužuje meso duši, razganja sopuh požljivosti, ugasuje žarečo slo.“ — Mlad človek je obiskal nekoč starega redovnika. Tožil se mu je, da mu je ludo, ker ga meso in njega poželenje silno težavita. »Mene pa.« zavrne redovnik, take želje še nikdar niso nadlegovale. »Kako«, pravi mladenič, »ali je kje človek, ki bi ne bil izkušan?« Redovnik pa odvrne: »Čuj, kar sem redovnik, n sem nikoli do sitega niti jedel, niti nisem preveč pil in nikdar me ni nadlegovalo meseno poželenje.« Utolažen je odšel mladenič in je rabil isti pomoček s povoljnimi vspehom.

^{**)} Še celo pogani so imeli post za pomoček kreposti. Njihovi zakonodajalci n. pr. Likurg in njihovi modrijani so ga priporočali ter ga rabili v prosoh samozatajevanja, reda, enakodušja in krepkodušja i. dr. Tako je n. pr. modri Sokrat vžival le kruh in mleko; Epiktet samo močnik, Cenon pa le zemeljskih pridelkov.

Sv. Kazimir.

(4. marcija).

Sv. Kazimir je bil rojen l. 1458 iz imenitne poljske kraljeve rodovine. Njegovi stariši, Kazimir III. in kraljica Elizabeta Avstrijska, so skrbno vzgojevali otroka. Dali so mladeniča pobožnemu in učenemu kanoniku Ivanu Dlugosu, da skrbi za njegov dušni in telesni razvoj. Mali in duhoviti Kazimir se je z vso dušo oklenil svojega učitelja. Vadil se je v popolnostih, ogibal se dvorskega sijaja in mehkužnosti ter se varoval vsakega najmanjšega greha. Vso svojo mladost je preživel v najčistejši nedolžnosti, pobožnosti in ponižnosti.

Mnogo je sredstev, s pomočjo katerih moremo priti do popolnosti. Ta rabi to sredstvo, drugi zopet kako drugo sredstvo. Meni se zdi najboljše sredstvo, da dospemo do popolnosti: večkratno premišljevanje življenja in trpljenja Jezusa Krista ter češčenje blažene Device Marije. In ako prebiramo življenje svetnikov, vidimo, da so v resnici rabili teh dveh sredstev, tako n. pr.: Sv. Peregrin, sv. Bernard, sv. Alfonz Ligverij i. dr. Prav tako je delal tudi sv. Kazimir. Njegov duh in njegovo srce je bilo vedno združeno z Bogom. Kar gorel je za Jezusovo slavo in čast. Mnogokrat je premišljeval, kako Jezus krvavi pot poti na Oljski gori ali pa kako krvavi in trpi na lesu sv. križa za izveličanje človeškega rodu, ali pa kako se nam daje v jed in pijačo v zakramentu sv. Rešnjega Telesa. Ničesar se ni bolj veselil, nego če mu je učitelj dovolil eno uro dalj časa klečati in moliti pred sv. Rešnjim Telesom. Solzeč se je mnogokrat premišljeval bitko trpljenje Jezusovo in neizrekljive bolečine Marijine. Sam si je nakladal razna pokorilna dela, da bi se tako vsaj nekoliko mogel hvaležnega izkazati Jezusu za odrešenje človeškega rodu. Pod svojo priprosto obleko je nosil vedno raševnik, postil se je jako strogo in vedno skrbno pazil na svoje čute ter je obljubil Bogu vedno devištvo. Dvakrat so mu ponudili kraljevo ogrsko krono, a jo je ponižno odklonil rekoč: Nočem krone, ki je pridobljena s krvijo podložnikov. Posebno pa je ljubil reveže, delil jim je lastnoročno obilne miloščine, tako da ga je ljudstvo po vsej pravi imenovalo „očeta revežem.“

Zlasti pa je častil Mater Božjo. Imenoval jo je vedno svojo najdražjo Mater. Zložil je je jako lepo pesmico, katero je potem z veliko pobožnostjo prepeval vsak dan. Na svoji smrtni postelji je še prosil, da

naj denejo to pesmico ž njim v grob in za 120 let so jo našli na njegovih prsih neiztrohlo. Tako je Kazimir živel čisto, pobožno in sveto.

Doletela ga je huda bolezen. A nebeški se smehljaje odgovori Kazimir: „Rad umrjem, da si zagotovim Bogu zaobljubljeno devištvo.“

Tak biser je bil prelep za to zemljo; Bog, ljubitelj čistih duš, mu je izpolnil goreče želje in mu razodel dan smrti. Kazimir se skrbno in lepo pripravi, še enkrat prejme ljubečega Jezusa v sv. Hostiji. Umirajoč prime s tresočo se roko sv. razpelo, poljubi zadnjikrat z bledimi ustnicami pet svetih ran in izdihne svojo blago dušo. Bilo je 4. marca 1484.

Mnogo čudežev je poveljevalo njegov grob. Papež Lev X. ga je l. 1522. prištel svetnikom. L. 1604., torej 120 let po njegovi smrti, so odprli grob. Truplo je bilo še popolnoma celo in nestrohnjeno, obleka na njem je bila še vedno lepa in sveža, kakor tačas, ko so ga pokopali. Izpostavili so truplo svetnikovo v krasni marmornati kapeli javnemu čiščenju. — Sv. Kazimir je zaščitnik Poljakov, on je popoln izgled čistosti mladeničem in devicam.

Posnemaj ga tudi ti, dragi čitatelj, in nauk, ki ga povzameš iz življenja sv. Kazimira, ti bodi: „Rajši umreti nego grešiti.“

Poleg nemškega:

Kapelan Anton Merkun.

Marija in Cerkev — dve materi bolečin.

Gotovo je največja sreča za človeka, da ima dobre, skrbne, bogaboječe stariše; pred vsem, da ima mater, ki ga z ljubeznipolno skrbjo vzgaja za življenje, za boj in trud. Mila in skrbna roka materina in njeno čuječe oko nad dragimi otroki se pozna vse življenje. Toda redki so, katerim je sreča tako mila. Nekateri še celo svojih mater ne poznajo; drugim umrjejo celo zgodaj, predno so prišli do izpoznanja. Drugi zopet imajo matere, ki pa ne zaslužijo tega imena. O „pisanih materah“, ki trpinčijo otroke telesno in dušno in je navajajo k slabemu, o teh niti ne govorim. Tudi one matere ne zaslužijo imena dobre matere, ki svoje otroke po svoji preveliki, napačni materinski ljubezni razvadijo in pomehkužijo ter jih s tako svojo vzgojo vodijo v propad. Žal, da je število takih slabih mater dokaj večje nego dobrih, v resnici skrbnih mater.

Da pa imamo nadomestilo za skrbno telesno mater, ki je mnogi, mnogi nimajo, po-

skrbel nam je Bog v svoji veliki dobrotljivosti za dve drugi duhovni materi. Ena je sveta Marija, Mati božja, druga pa sv. katoliška Cerkev. — Marija, kakor tudi sv. Cerkev je dobra mati za vsakega kristijana, naj ima potem že dobro telesno mater ali ne.

Marija je naša dobra mati: vzprejela nas je pod križem svojega božjega Sina za svoje otroke. Njena materina ljubezen in skrb čuva nad nami, pomaga nam v dušnih in telesnih potrebah, brani in varuje nas v nevarnostih in v nezgodah ter nam želi le to, da bi bili časno in večno srečni. Da, Marija ni samo Mati božja, nego je tudi naša mati!

Z enako pravico smemo imenovati tudi katoliško Cerkev svojo dobro mater. Ona postane naša mati v zakramentu prenovljenja, v sv. krstu, poživlja nas s kruhom življenja v sv. Rešnjem Telesu, poučuje in vzgaja nas po božji besedi, v vseh življenjskih trenotkih nam je tolažnica in vodnica. V sreči in nesreči nam je prijateljica in ako se izgubi kateri njenih otrok, išče ga ter pripelje zopet na pot, ki vodi v srečno življenje, v srečno smrt in v blaženo večnost. Kakor je ljubezen telesne matere iznajdljiva do svojega otroka, tako je tudi Cerkev kakor duhovna mati vedno pripravljena z raznimi sredstvi pomagati svojemu duhovnemu otroku.

Veselimo se torej, ker imamo poleg telesne matere še dve duhovni materi, Marijo v nebesih in sveto Cerkev na zemlji. Skrbimo da bomo vedno dobri otroci, pokorni sinovi in hčere Marije in sv. Cerkve!

Vsa velikost ljubezni dobre matere se javlja v trpljenju. Če stoji mati ob postelji bolnega otroka in čuje pri njem, če ga v svoji bolesi pritisne na materino srce, če vse bolečine in težave s svojimi otroki čuti in deli, če vzdihuje in moli za svojeglavno in izgubljeno dete, kdo ne vidi v tem najboljše, kako velika in globoka je ljubezen materinega srca? Da spoznamo i mi veliko ljubezen matere Marije in matere svete Cerkve, pregledati moramo in opazovati njuno trpljenje in bolečine. Obe ste materi bolečin. Posebni Marijini častilci časte tudi Marijine bolečine in se zatekajo za pomoč k Mariji sedem žalosti.

Ali tudi katoliška Cerkev je mati bolečin, ki trpi, odkar stoji. Vedno ima opraviti z notranjimi in zunanji sovražniki, ki ji prizadevajo neizmernih bolesi. Kakor so bile Marijine bolečine po času in načinu različne, tako so tudi bolečine druge duhovne matere sv. cerkve

različne po času, kraju in načinu. V naših časih trpi sv. Cerkev bolj ko kedaj. Trpljenje in bolečine njene so večje ali manjše v raznih deželah, a tudi pri nas se sme žalostiti mati sv. Cerkev. Zato se zdi primerno, da osvetlimo trpljenje in bolesi svojih dveh najboljših mater in primerjamo sedem žalosti Marijinih z sedmimi žalosti sv. Cerkve.

Naj bi te vrstice pridobile Mariji zvestih, vdanih sinov; Cerkvi, naši drugi ljubi duhovni materi pa otrok, ki bi tekmovali v ljubezni, gorečnosti, sočutju, darežljivosti in pomoči.

Sedem Marijinih žalosti.

Že v starodavnih časih so žalosti in bolečine Matere Marije vzbujale sočutje v srcih pobožnih njenih častilcev, in sicer mnogo prej predno je vpeljan bil praznik Marijinih sedem žalosti. V jako starih umetniških obrisih vidimo žalostno Mater, ki ima prebodeno srce ali z enim ali s sedmimi meči, kažoč, da so se jej tako izpolnile besede Simeona starčka. V 13. stoletju je frančiškan Jakob de Benedictis ali Jacoponus iz Todi sestavil čudovito lepo sekvenco „Stabat mater“, katero je potem vglasbil Pergolese z ljubkostjo in nedosežno harmonijo. Tej pobožnosti vernikov in sveti navdušenosti umetnikov je trebalo le še malega povoda, da se obudi tudi praznik. Povod temu so bili najprej Husiti, ki so sv. podobe, posebno podobe in obrazke Matere Božje uničevali. Na koncilu v Kolinu l. 1413 so deloma za spravo, deloma kakor sveto sredstvo nasproti tej grozovitosti vpeljali praznik žalostne Matere Božje, ki naj se obhaja v petek pred cvetno nedeljo. Papež Sikst IV. je odredil zato posebno mašo in Benedikt XIII. je vpeljal l. 1727 ta praznik v vesoljni cerkvi. Posebno pobožnost v čast žalostni Materi je gojil red Servitov. Začele so se zato širiti bratovščine in častili so posebno sedem glavnih bolečin Marijinega trpljenja. Papež Pij VII. je vpeljal drugi praznik v čast žalostni Materi, ki ga Cerkev obhaja tretjo nedeljo v septembru. V oficiju prvega in drugega praznika se navajajo one sedmere Marijine žalosti, ki se vernikom posebno priporočajo v čiščenje. Te so: 1.) Simeonovo prorokovanje, 2.) beg v Egipt, 3.) izguba dvanajstletnega Jezusa, 4.) srečanje na križevem potu, 5.) Marija pod križem, 6.) snetev s križa in 7.) Kristov pokop. Zakaj da so izbrali prav teh 7 dogodeb, o tem so menjenja različna. Papež Benedikt XIV. izpeljuje to od sedmerih vstanoviteljev reda Servitov; drugi iščejo v tem sličnosti s sedmerimi besedami Jezusovimi na križu;

zopet drugi pravijo, ker je številka sedem sveta in se nahaja v vseh skrivnostih. V zasebnih pobožnostih častijo še druge Marijine žalosti, a mi se držimo gori navedenih in od Cerkve potrjenih sedem Marijinih žalosti.

Trpljenje in bolesi katoliške Cerkve.

Katoliška Cerkev je vidna družba vseh pravovernih kristijanov na zemlji pod enim vidnim poglavarjem, rimskim papežem. Podobna je velikemu duhovnemu telesu, čegar deli so vsi med seboj v zvezi, ki imajo delež vsega bogastva in vsega veselja, a tudi delež vsega trpljenja in vseh bolečin. Ako je kak ud na človeškem telesu bolan in trpi, trpijo tudi drugi udje; ves človek občuti bolj ali manj bolečino, glava pa po navadi najbolj. Tako je tudi pri Cerkvi. Če se preganjajo kristijani v eni državi, če se jih zapira in muči, trpijo tudi drugi kristijani, ki živijo v miru in pokoju, ter čutijo in delijo z onimi žalostno usodo. Glava Cerkve, rimski papež, njeni poglavarji, škofje in duhovniki pa najbolj čutijo trpljenje in preganjanje sv. Cerkve. Toda ne samo preganjani, predstojniki Cerkve, nego vsi kristijani, vsak lajik, ki je ud, živ ud telesa Kristovega, mora čutiti bolesi in bolečine sv. Cerkve. Kakor delijo dobri otroci trpljenje svoje blage matere z njo, tako morajo storiti tudi vsi dobri otroci katoliške Cerkve, vsi kristijani. Da se mnogi za usodo Cerkve, za njeno trpljenje in tuge ne menijo, to dokazuje le, da so oni samo po imenu kristijani, le mrtvi udje sv. Cerkve in nedobri njeni otroci.

Sedaj pa poskusimo primerjati sedem Marijinih bolečin s sedmerimi bolečinami sv. katoliške Cerkve!

(Dalje pride.)

— iks —

Spomenik Jezusovemu presv. Srcu v Loreti na Laškem in naša mladina.

V mesecu rožniku mine dvoje let, od kar so slavno vladajoči sv. oče Leon XIII. slovesno posvetili vesoljni katoliški svet presv. Srcu Jezusovemu. To so storili z vročo željo, da bi postal novi 20. vek — vek božjega Jezusovega Srca.

Ta iskrena želja sivolasega namestnika Kristovega se že izpolnuje; pobožnost do presv. Srca očevidno raste in napreduje. V premnogih vladikovinah prostranega katoliškega sveta so se verniki posamnih župnij ob nastopu minulega leta pri polnočnici v praznik obrezovanja Gospo-

dovega slovesno posvetili temu božjemu Srcu. In komaj je minulo leto dni novega veka, že kar tekmujejo katoličani različnih stanov, različne starosti, kako bi bolj pokazali v raznih slovesnih pobožnostih dostojno čast ter izraževali otroško hvaležnost neskončni ljubezni, ki odseva iz božjega Gospodovega Srca.

Da bi pa spominj na to posvetitev ostal zlasti mladini neizbrisljiv, sklenili so iskreni mladinaljubi postaviti letos v praznik presv. Jezusovega Srca v Loreti na Laškem veličasten spominek, ki naj bi pričal tudi prihodnjim rodovom, s kolikim žarom ljubezni so vsplamtela posebno otroška srca do milega Jezusa ob svitu 20. stoletja. Spomenik bo iz brona; predstavljal bo Jezusa v nadnaravni velikosti v trenutku, ko z razprostrtima rokama blagoslavlja mladino. Za mladino bo petero otrok, zastopajočih deco peterih delov sveta: Evrope, Azije, Afrike, Amerike in Avstralije. Vsak izmed teh otrok bo kleče ali stoje ponujal milemu Jezusu votlo prostorno srce, v katerem bodo opravljena tiskana imena vseh onih otrok, ki so v dotičnem delu sveta darovali kaj malega za spomenik.

Da se ta lepi načrt izvede, sestavil se je v Loreti poseben mednarodni odbor, ki nabira doneske za zgradbo tega prelepega spomenika. V vseh peterih delih sveta se nabirajo v ta namen med mladino prispevki. — Lepo bi bilo torej, ko bi se tudi naša slovenska mladina udeležila te prepomenljive proslave presv. Srca Jezusovega. Zato podpisane v imenu mednarodnega odbora priporoča zlasti gg. veroučiteljem, naj blagovole pojasniti šolski mladini to krasno zadevo pa jih izpodbuditi, naj se vpišejo med častilce ljubeznipolnega božjega Srca, zraven naj pa vsak daruje par vinarjev za nameravano zgradbo. Vsak otrok pa, ki se z malim denarnim prispevkom vpiše v nalašč zato prirejeno polo, dobi po odkritju spomenika lepo spominsko sličico, predstavljajočo tu opisani spomenik z lepo posvetitveno molitvico na drugi strani. Hkrati se bo tudi za vse one, ki bodo kaj prispevali k zgradbi, darovalo v mesecu rožniku tekočega leta v Loreti 15 sv. maš v Marijini hišici, 15 pa pri oltarju, ki bo stal pred kipom presv. Jezusovega Srca. Prispevke pobirati in opisovati je čas še dobra dva meseca. Ako bi od vseh prispevkov za spomenik ostalo še kaj prebitka, poslal bo mednarodni odbor tisto svoto sv. Očetu v dar kot Petrov novčič.

Evo Vam torej, gg. tovariši-kateheti, lepe prilike, da vzgete v nedolžnih srcih šolske mladine plamen prave otroške ljubezni do dobrotnega

Jezusa! Opisujte otrokom Njegov neskončno ljubezen do njih ter jim zatrjujte pogosto, da ima prav nad njimi posebno všečnost Gospod. Saj je to zatrjeval sam z besedami: „Pustite male do mene in nikar jim ne branite; zakaj njihovo je nebeško kraljestvo!“

Kdor izmed gospodov bi imel veselje za vpisovanje mladine in nabiranje prostovoljnih prispevkov v naznačeni namen, naj se blagovoli pismeno pozvati do podpisanca. Kot poverjenik odborov mu drage volje postreže z vpisnimi polami ter mu na zahtevo še obširneje pojasni zadevo.

Ivan Krst. Trpin,*
beneficijant v Šmartnem pri Litiji.

Pogostna izpoved nekedaj in danes.

Prvi kristijani so navadno vsak dan pristopali k mizi Gospodovi. Če je pa kdo izmed njih Boga z grehom razžalil, kesal se je svojega pregreška in se skesano izpovedal. Ko so pa kristijani bolj mlačni postajali, prihajali so k izpovedi in k sv. obhajilu vsako nedeljo, pozneje le ob večjih praznikih. Dandanes so kristijani še bolj mlačni, in mnogo jih je, ki gredo le enkrat na leto k izpovedi in k sv. obhajilu. To ni veselo znamenje, ko bi pri nas tako postalo, Slovenci.

Poslušajmo par izgledov, kako pa so pobožne osebe v tem oziru ravnale.

Sv. Krizostom je opominjal svoje poslušalce, da naj vedno gredo k izpovedi, kadarkoli so razžalili Boga z grehom. „Pripravljen sem noč in dan vas izpovedovati“, jim je govoril, „in ako kdo po noč razžali Boga, naj pride in me zbudi iz spanja, da ga izpovem.“

Ludovik IX., francoski kralj, se je navadno vsak petek izpovedal in se po izpovedi bičal. — Ko se je vračal iz Palestine, opominjal je vse sopotnike in mornarje, naj gredo k izpovedi. Rekel jim je med drugim: „Ne bojte se, da bi vaša mornarska služba kaj trpela radi izpovedi; jaz sam hočem opravljati med tistim časom delo namesto onega, ki gre k izpovedi.“ Te besede so imele tak vpliv na mornarje, da so se mnogi, ki že dolgo niso bili pri izpovedi, skesano izpovedali in se z Bogom spravili.

*) Vaši dragi ponudbi, da bi o marsičem dopisovali v »Danico« — naj sledi, prosim, še dejanje. Bodem Vam hvaležen.
Vrednik.

Papež Klement VIII. se je vsak večer izpovedal pobožnemu kardinalu Baroniju in je vsak dan z veliko pobožnostjo, večkrat plakaje, bral sv. mašo. Tudi drugim je hotel biti na razpolago, da se očistijo grehov, in je zato pogosto šel v izpovednico ter izpovedoval brez razlike vse ljudi.

Sv. Karol Boromejski, kardinal in nadškof milanski, sv. Francisek Saleški, škof ženevski sta bila pri izpovedi vsak teden.

Navesti bi mogli premnogo izgledov, toda bodi dovolj. Ti tukaj naj nas izpodbode, da večkrat vestno, natančno in skesano prejmemo svete zakramente.

Kapelan A. Merkon

Nazaj h katoliški cerkvi.

Kdo pravi to? Nihče drugi nego bivši največji vojskovodja na Nemškem maršal grof Moltke. V svojih verskih razgovorih z Bernardyjem pravi Moltke: „Prednost katoliške cerkve je v tem, da ima poglavarja in zato tudi zagotovljenje za pravo Kristovo vero.“ Znameniti vojskovodja Moltke sklepa: „Katoliški motramo mi protestantje vendar le zopet enkrat vsi biti.“

Da, rimsko-katoliške cerkve poglavar je njen pravi znak; v njem je poosebljena vsa moč, brez njega ni rešitve. Zunaj rimsko-katoliške cerkve ni rešitve.

Kakor vsikdar, tako se kaže tudi danes moč prave cerkve Kristove v njenem poglavarju.

Telesno slaboten, od sovražnikov obkoljen, toda naslanjajoč se na božjo roko je stopil Leon XIII., sedANJI poglavar rimsko-katoliške cerkve, pogumno že v 25. leto svojega težavnega vladanja. In česa nas spominja 25 let papeževskega vladanja? 25 let je vladal prvi poglavar rimske stolice sv. Peter, kateremu je Krist osebno izročil najvišjo oblast na zemlji in katero imajo vsi nasledniki sv. Petra. Imenuje se teh 25 let zato tudi „Petrova leta.“

„Nazaj h katoliški cerkvi!“ kliče tudi sedANJI katoliški poglavar vsem izgubljenim ovčicam!

„Nazaj h katoliški cerkvi!“ Tako se glasi sodba Moltke protestantskega vojskovodje samega; „nazaj h katoliški cerkvi!“ kliče protestantom tudi Leon XIII.

M. K.

Sodba o papeštvu.

Profesor dr. Hübler, vseučiliški profesor na berlinski univerzi, se je izrazil v nekem svojem predavanju (16. novembra 1894.) o papeštvu tako-le: „Papeštvo je ena največjih prikaznij na svetu. Brez papeštva bi bil srednji vek rop barbarom, prostost ljudstev bila bi še danes brez njega v nevarnosti. Najboljše sredstvo je proti vsemogočni sedaj vladajoči državni premoci. Ako bi papeštva ne bilo, moralo bi se pričeti.“ Tako učenjak o papeštvu.

L. P.

Cel mož.

Cel mož je naš prihodnji vladar: nadvojvoda Fran Ferdinand. Če je že vsak pravi prijatelj Avstriji simpatično pozdravljal te dni izvršivši se njega poset na tako mogočnem petrogradskem dvoru — občudoval je pa ob tej priliki tudi nadvojvodovo energijo gledé svojega ogrskega spremstva.

Nad vse značilno za nadvojvodo je namreč tuždevno njega postopanje do sedanje ogrske, krščanstvu ne prav prijazne vlade. Nadvojvoda si je izmed ogrskih magnatov izbral vernega grofa Ivana Zichy svojim spremljevalcem v Petrograd. A ogrski ministrski predsednik pl. Szell je ob tej nadvojvodovi izvolitvi ugovarjal ponujajoč veri manj prijaznega ogrskega velikaša. In — kakor podobnosti že dalje opazujemo na nadvojvodu-prestolonasledniku — tudi sedaj v vsem svojem postopanju do skrajnosti odločnjak ni hotel ničesa niti slišati o nobenem vsiljevanji — zahvaljujoč se konečno na vsakem ogrskem spremstvu do ruskega cara.

In posledica temu energičnemu činu? Taka kakor sploh vsaki odločnosti v življenji. Niti Dunaj niti Petrograd se nista hotela potresom razrušiti radi tega, ker na petrogradskem dvoru ob tej velepomembni priliki ni blestela sicer tako lepa in slikovita uniforma ogrskega kavalirja.

Živel torej naš cel-mož: nadvojvod Fran Ferdinand in živela njega odločnost!

Vabilo za pristop k družbi sv. Mohorja.

Za Mohorjevo družbo sta pač zimski in jesenski čas najbolj imenitna, ker oba sta ji čas žetve. V zimskih mesecih sprejema družba svoje ude in njih letne doneske, in čim več jih je, tem večje je tudi njeno veselje. Jeseni pa družba svojim udom pošlja novo duševno hrano, šestero lepih knjig. Če gre torej vse po sreči, veseli se najprej družba družbenikov, pozneje pa družbeniki družbe!

Naj bi nam tudi letošnje leto prineslo prav veliko takega medsebojnega veselja! Zato pa prihajamo do dragih rojakov z zopetno prošnjo: Pridružite se naši res vseslovenski družbi, da se nas zbere zopet prav častno število pod varstvom naših varuhov, svetega Mohorja in Fortunata! Vsak Slovenec, vsaka Slovenka šteje si v sveto dolžnost, da

sta sama uda Mohorjeve družbe, in da ji s prijaznim opominjem in vabilom pridobita še novih udov! Posebno prosimo častite naše poverjenike, da ob vsaki vgodni priliki, v cerkvi kakor zunaj nje, zopet zastavijo svojo izgovorno besedo za našo družbo, in tako čim več svojih vernikov privabijo k nji. Na potrebo, veliki pomen in mnoge koristi družbe sv. Mohorja in njenih knjig nam na tem mestu pač ni treba znova opozarjati. Naznanjamo samo, da družba svojim udom letos poda sledeči književni dar:

1. „Zgodbe sv. pisma.“ 9. snopič. Za dr. Lampetom nadaljuje dr. J. Ev. Krek. — Celotnih „Zgodeb sv. pisma“, — te „knjige vseh knjig“, bi pač ne smelo manjkati v nobeni slovenski hiši! S tem snopičem končajo zgodbe stare zaveze. Obsega pa ta letošnji del prekrasne in krepke nauke iz knjige Jezusa Siraha in Modrosti ter makabejski knjigi. — Naj nam baš „Zgodbe“ ohranijo stare ude, da dobó celotno knjigo v roke.

2. „Slava Gospodu!“ Molitvenik. — Mnogo krat se nam je izrekla želja, naj izda Mohorjeva družba molitvenik s prav razločnim in velikim tiskom. Vstregli smo tej želji in letos podamo Mohorjanom molitvenik, s katerim bodo gotovo zadovoljni. Črke so velike, tisk lep in papir trden, da mora zadovoljiti vsakoga! Slovenci! Za 2 kroni dobite lep molitvenik, ki bi sam pri knjigotržcih stal toliko ali še več, po vrhu pa še 5 drugih knjig! Sezite po takem daru in zato ne zamudite, pristopiti družbi! — Molitvenik „Slava Gospodu“ se bo dobival tudi vezan, in sicer: v platnu z rudečo obrezo po 60 vin. (30 krajcarjev), v usnju z zlato obrezo po 1 krono 20 vin. (60 kr.). — Cenjene ude prosimo, da naročujejo samo te in ne drugih vezav, da se delo v knjigoveznici in pri razpešiljanju preveč ne obtežkoči.

3. „Poljedelstvo“. II. del. Posebno poljedelstvo. Spisal Viljem Rohrman. — Obsega nauke, kako treba paziti na gnoj, semena, razne rastline, imenitne za poljedelca. Knjiga se ozira na naše domače razmere in slovenski poljedelci naj nikar ne zamude, omisliti si jo!

4. „Zimski večeri.“ Za odrastlo mladino spisal prof. Jos. Stritar. — Ta pisatelj je dobro znan našim bralcem že po prejšnjih knjigah „Pod lipo“ in „Jagode“. V tej knjigi je zbral zopet lep šopek pesmij, „drobnic“, t. j. tehtnih izrekov, mičnih basnij, prizorov, povestic, idr. — sploh blagá, ki je pripravno zlasti ob zimskih večerih kratkočasiti mlado in staro.

5. „Veliki trgovec.“ Spisal je to zanimivo povest Engelbert Gangl in izide kot 54. zvezek „Slovenskih Večernic“. — S to knjigo vstrežemo tolikokrat izrečeni želji po daljših povestih.

6. „Koledar“ za l. 1903. — Koledarja potrebuje pač vsakdo; tako primerne ga na Slovenskem ne dobiš. Tajnik se potrudi, da bode vsebina kolikor mogoče raznovrstna in vabljiva.

Tak je naš književni dar; koristno se druži s prijetnim, pouk z zabavo, in vsak ud najde v knjigah „svoj del“, nekaj, kar ga posebno mika in vleče! Slovenci, na Vas je, da naše knjige romajo v čim največjem številu med naš narod, da se naša družba razširi povsod! — Gg. poverjenike še posebej prosimo, da tudi letos trudoljubivo nabirajo širom do-

movine raztresena krdela Mohorjanov in jih vpisujejo v našo družbo. Nabiralne pole z denarjem naj se odboru dpošiljajo **do dné 5. marcija**. Mnogo truda, sitnostij in nepotrebnih stroškov povzročajo nam tisti, ki nam ne dpošljejo ob pravem času udnine!

Posamezne ude in take kraje, ki nimajo 15 udov, pa prijazno opozarjamo, da morajo po družbenih pravih letnini (2 kroni) dodati še 40 vinarjev za upravne stroške, namreč za zavoj, spremnico s kolekom, delo idr. Seveda morajo potem še sami plačati poštnino, ki znaša veliko več.

Mili Bog naj blagoslovi naše delo, in geslo za Mohorjevo družbo bodi: „Ne nazaj in navzdol, marveč vselej naprej in navzgor!“

V Celovcu, dné 28. prosinca 1902.

Odbor.

Prodano srce!

(V spominj na letošnji domači postni pastirski list. „Danice“ štev. 7. in 8.)

Živel je nekedaj drvar, ki je bil pa zelo ubog. Ali pri vsem tem je bil vender vedno vesel. Vsakdo ga je imel rad. Še celo ptice v gozdu so se mu vse dale na roko, kadar je jedel tū svoje borno kosilce. Pri delu je pa prepeval, da ga je bilo poslušati veselje.

Nekega dne ugleda drvar sivolasega moža, kateri mu miga, naj gre za njim. Brez ugovora mu drvar sledi, kajti mislil je, da kdo v gozdu nujno potrebuje njegove pomoči. Zdaj udari možiček po skali, ki se na to odpre. Oba gresta po temnem hodniku ter dospeta v bliščečo se jamo. Povsod so stali zaboji, polni zlata in dragih kamenov. V sredi votline pa je bila velika omara iz zlata in kristala. A notri je tolklo, kakor da bi bilo polno ur. Ko se drvar ozre, vidi, da tu ni nikake ure, marveč le samo vtripajoča se rudeča človeška srca so notri bila. Na to mu reče sivolasi mož: Kupil bi rad tudi tvoje srce; dam Ti zanje zlata, kolikor ga moreš odnesti. Drvar gleda zlato in oko mu žari veselja, ko vidi, da lahko v trenutku postane bogataš. Druzega mu za to ni treba storiti, nego oddati svoje srce. Ali kako mi je živeti brez srca, vpraša začuneno drvar? Zdaj se mož nasmeje ter pravi: Poglej tu imena, ki so na teh srcih zapisana. Ta imena so namreč onih, čegar so srca. Vsi ti živijo brez srca boljše nego poprej ter so največji bogatini. Izpolnijo si lahko vsako željo. Še enkrat prebere drvar imena njemu prav znanih bogatašev ter vidi, da se tudi brez srca res prav dobro živi. Molče poda na to možu roko in kupčija je bila sklenjena.

Zdaj vzame možiček iz žepa steklenico, ter jo da poduhati drvarju. Vsled opojnosti tega duha se je drvarja polotil rahel spanec. Prebudivši se čuti, kako mu je v prsih mrzlo in tiho. V kristalni omari pa je tolkla in utripala mala stvar, katere še nikdar ni poprej videl v svojem življenju. Zdaj si je natlačil polne žepe zlata in še celo črevlje ga je imel polne. A za njim se zopet zapre skala in bilo je vse kakor poprej.

Proti domu hiti. V gozdu so mu prepevali ptiči kakor nekedaj, a drvarja to več ne veseli. Ni se

več smejal kakor poprej. In ko je prišel med ljudi, obračali so se vsi od njega. Kakor temna senca je padla na njegovo glavo. Postal je bogat mož ali ni imel veselja nad denarjem niti nad ljudmi niti sam nad seboj. Prijatelja mu ni več bilo. Njegovo življenje je postalo mrzlo in prazno. Kakor bolnik je lazil okrog. Rad bi bil dal zlato in vse, kar je imel, le da bi zamogel kupiti zopet svoje prodano srce. Tožilo se mu je po prejšnjem zadovoljnem in srečnem življenju. A kako to? Ni imel več srca!

* * *

Tudi nebeški Izveličar hoče s teboj kupčijo skleniti. tudi on želi Tvoje srce. Ali ne ponuja ti zato zlata in dragih kamenov, pač pa še dragoceneje svoje lastno srce. Kaj hočeš ti temu vrniti? Le odstopi svojemu nebeškemu ženinu to svoje revno zadolženo srce. Ne jednaci se torej možu, ki je prodal za minljivo zlato svoje srce, ter je potem brez miru in veselja hodil okrog. Zato slušaj glas svojega Izveličarja, ko ti govori: „Otrok, daj mi svoje srce!“

Gospica M. R.

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostolstva.

a) Glavni namen za mesec februarij 1902:

Delajmo pokoro!

(Namen potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

Predpustne veselice, plesni venčki in podobne šumne zabave so potihnile. Nastopil je resni postni čas. Cerkev je takorekoč pozabila na božično veselje, ves njen duh je nekam miren, tih, resnoben. Hipoma se je izvršila izpremembra, a ta izpremembra je le zunanja; v smislu sv. cerkve se mora v postni dobi izvršiti druga, važnejša izpremembra, izpremembra in preorojenje — naših src. Po izgubljeni krstni nedolžnosti nam preostaja le ena pot, po kateri se moremo izveličati, to je pot pokore. Kaj pa nas nagiba k pokori? — 1.) Naša preteklost. Treba je, da enkrat dobro sami sebe premislimo in natančno raziščemo vse odlomke svojega dosedanjega življenja. Navadno gledamo le na druge; v svojem bližnjiku, morda celo v svojih skrbnih predstojnikih ne vidimo nič dobrega, nego napako pri napaki. Doslej smo morda opazovali le značaj svojega bližnjika in naša sodba je bila trda, stroga. Poglejmo sedaj svoj lastni značaj in ne sodimo sebe premilo, nego pravično. Kakšna je naša preteklost? Bog nam je dal življenje, neprecenljivi dar zdravja, od zibel sem nas je obsipal z neštevilnimi duhovnimi in telesnimi dobrotami — in mi? Čas je — porabimo v to postno dobo — poravnajmo svoj dolg? 2.) Naša bodočnost. Kaj bo z nami? Kako nam nadalje poteče življenje? Nam bo li do groba sijala zvezda sreče, ali nas morda še čakajo hudi viharji, težke poizkušnje, nagla smrt? Kdo ve? Naša bodočnost je povsem negotova. In ker je negotova, hodimo po poti, ki je najvarnejša, najzanesljivejša, ki nas prav gotovo privede v srečno pri- stanišče — pot pokore.

Naše preteklo življenje leži razkrito pred nami, a nismo ga veseli; naša bodočnost je zavita v temo negotovosti — zato je treba, da se v svetem postnem času, času milostij, do cela prerodimo in prenovimo. Oblecimo novega človeka! Z vestnim izpolnovanjem cerkvenih določeb glede posta krotimo v sebi poželjenje mesa; z miloščino morimo v sebi pohlep po posvetnem bogastvu — poželjenje oči; v molitvi se pa pred Bogom ponižujemo in se tako borimo zoper napuh življenja!

Molitev, post, miloščina, — s temi tremi besedami je zadostno označena pot pokore. Res je težavna in popolnoma nasprotna duhu časa, a kaj to, ko nam gre za večnost! Bog sam pa nam pomaga. Z milostjo božjo ostanimo stanovitni, stanovitni do konca!

S.

a) Glavni namen za mesec marcij 1902:

Češčenje sv. križa.

b) Posebni nameni:

- 1.) **Sv. Albin.** Gojitev pobožnosti sv. križevega pota v postnem času. Ljubezen do križanega Izveličarja.
- 2.) **Sv. Simplij.** Dobra priprava na sv. velikonočno izpoved. Trdovratni grešniki.
- 3.) **Sv. Kunigunda.** Misijoni po slovenskih krajih. Zmaga sv. križa. Nemiri na Španskem.
- 4.) **Sv. Kazimir.** Slovenske Marijine družbe. Dar ljube- zdravja.
- 5.) **Sv. Friderik.** Slovenski mladeniči pri vojakih. Zatajevanje v govorjenju.
- 6.) **Sv. Fridolin.** Češčenje sv. Rešnjega Telesa. Bratovščina za uboge duše v vicah.
- 7.) **Sv. Tomo Akvinski.** Naše slovensko ljudstvo. Kato- liški učenjaki. Napredek bogoslovne znanosti.

S.

Raznoterosti.

Ne odlašaj velikonočne izpovedi! Znani pisatelj Segur pripoveduje to-le povest: Modro je, da se velikonočna izpoved ne odlašja na prihodnje leto. Mar vemo, da doživimo prihodnje leto? Poznal sem mladega revnega moža, po stanu mizarja, katerega je njegov dušni pastir opomnil, da naj pomisli na velikonočno izpoved. Mizar je odgovoril: „To leto ne; prihodnje leto pa.“ Drugi dan zjutraj zgodaj je umrl brez verske pomoči. Zanj torej ni bilo več prihodnjega leta.“

Žalibog, da se podobni slučaji dandanes večkrat pripete. Nihče ni gotov, da dočaka družega dne, še manj drugega leta. Delajmo, dokler je dan; kajti preden se nadejamo, pride noč, ko ne bo mogoče več delati. Smrt dojde nenadoma kakor tat. Čujmo in molimo ter bodimo pripravljeni, ker ne vemo ne dneva ne ure. To so besede našega Izveličarja v evangeliju. Tisti, čegar prejemanje zakramentov je odvisno od „Sedaj ne“ „morebiti“, je neumnež in sicer največji ne- umnik.

Kap A. M.